

Nummer: 2253
Titel: Instruktion og adm. funktioner i træning og sport
Kort titel: instradmtræning
Status: GOD
Godkendelsesperiode: 12-12-2012 og fremefter

Beskrivelse af jobområdet

Definition af jobområdet

Jobområdet omfatter idræts- og sportssektoren i dansk oplevelsesøkonomi og er inden for de træningsfaglige kompetencer centreret omkring 2 kerneområder – præstation og sundhed. Herudover er der stort fokus på de merkantile kompetencer i forbindelse med kommerciel udvikling og professionalisering af sektoren. Det gælder især i den del af sektoren, der kan beskrives som ”købeidræt”, men også den del, der tilbyder ”tilskueridræt”. Målgruppen er beskæftigede medarbejdere, der udfører både træningsfaglige og merkantile, administrative arbejdsopgaver, og arbejdspladserne inden for jobområdet omfatter både private og offentlige, kommercielle/ikke-kommercielle. Med offentlige arbejdspladser menes kommunalt ejede idrætsfaciliteter, fx i kommunalt ejede idrætshaller og fitnessfaciliteter, hvor der kan være trænere og administrativt personale ansat.

Købeidrætten er koncentreret omkring planlægning og afvikling af trænings- og vejledningstilbud samt coaching, der udbydes af kommercielle og kommunale sportsvirksomheder eller foreninger. Coaching kan i relation til dette jobområde bedst karakteriseres ved mental og motivationsskabende træning i relation til udøvelse af fysisk træning og sport, og coaching foregår ofte i umiddelbar sammenhæng med den fysiske instruktion og træning.

Købeidrætten omfatter både de mere individuelle tilbud, så som personlig træning i fitness- centre, trænedede fysioterapeuter, feriecentre, kommercielle sportsklubber, fx golf- og tennis, samt holdbaserede idrætstilbud inden for fitness og forskellige sportsgrene, der udbydes af foreninger, kommuner eller andre sportsvirksomheder. Produktet af jobområdet er den individuelle eller holdbaserede træningsydelse samt events og længerevarende træningsforløb. Medarbejderne i jobområdet arbejder med de instruktørfaglige opgaver relateret til planlægning og gennemførelse af disse ydelser samt med de merkantile, administrative opgaver der skal varetages i den forbindelse.

Tilskueridræt er koncentreret om foreninger, professionelle og semi-professionelle sportsvirksomheder, fx fodbold-, håndbold-, ishockeyklubber, samt idrætsgrene som cykling, ridning, motorsport, badminton, (bord)tennis, golf, svømning, sportsdans, atletik mm. Fælles for klubberne er, at klubben, holdet eller udøveren er i centrum. Det typiske produkt af jobområdet er den sportslige oplevelse, der er målrettet de interesserede tilskuere. Medarbejderne i jobområdet udfører træningsfaglige og administrative arbejdsopgaver relateret til alle faser af det oplevelsesrelaterede produkt.

Medarbejdernes kernefaglighed inde for jobområdet består således af administrative, instruktørfaglige og udviklingsorienterede kompetencer i forbindelse med:

- Medlemsadministration, salg og medlemsfastholdelse i sportsvirksomheder
- Individuel og holdbaseret træning og coaching i fitnesscentre og idrætsforeninger m.m.
- udvikling og gennemførelse af sportsarrangementer og -events,

Ved udviklingsorienterede kompetencer forstås eksempelvis at medarbejderne skal have kompetencer, der gør dem i stand til løbende at foretage mersalg og skabe kunde-/medlemsloyalitet over for fitnesscenteret og idrætsklubben, herunder følge med i og kunne omsætte ny viden og nye tendenser inden for træning og sport til nye trænings- og sportstilbud, relaterede sportsevents mv.

Kernekompeterer påkræves af alle beskæftigede i jobområdet, omfanget af det vil dog variere som følge af arbejdets mængde, organisering, antallet af ansatte, kerneydelser mm. i den enkelte sportsvirksomhed.

Typiske arbejdspladser inden for jobområdet

Jobområdet omfatter medarbejdere på både private og offentlige arbejdspladser, kommercielle og ikke-kommercielle. Med offentlige arbejdspladser menes kommunalt ejede idrætsfaciliteter, fx i kommunalt ejede idrætshaller, hvor der er trænere ansat.

De kommercielle udbydere af sports- og idrætsaktiviteter, der udvikler træningstilbud til medlemmer og sportsoplevelser og -aktiviteter for den brede offentlighed, omfatter fitnesscentre, fysioterapiklinikker, idrætsklubber og andre idræts- og oplevelsesvirksomheder. De ikke kommercielle udbydere omfatter træningstilbud og -aktiviteter udviklet eksempelvis af foreninger.

De statistiske oplysninger om arbejdspladser inden for sportssektoren er begrænsede, og beskæftigelsesantallet kan kun opgøres på baggrund af oplysninger af momsregistrerede virksomheder, dvs. sportsklubber, instruktører, fitnesscentre. Danmarks Statistik anslår, at omkring 13.000 personer havde deres hovedbeskæftigelse i aktiviteter inden for sportssektorens kerneområde, og i 2016 var knap 2.000 ansatte registreret inden for trænervirksomhed.

Den meget store frivillige sektor som omfatter ca. 16.000 foreninger, med over 2,5 mio. medlemmer, hvoraf foreningsbaserede fitnesscentre udgør 335 og har 150.000 medlemmer i 2017, hvilket er en stigning på over 60.000 medlemmer siden 2012. Denne udvikling har ført til flere fuldtids- og deltidsansættelser.

Knap 18.000 har fuldtidsbeskæftigelse i sportsanlæg og sportsklubber. Flere professionelle klubber er opgjort med alt fra 20 til 100 medarbejdere. Her kan bl.a. nævnes AC Horsens, DGI Østjylland, Team Danmark, Aarhus Elite (AGF), Parken Sport & Entertainment (FCK) samt DIF og DGI's Landscenter.

Væksten i den kommercielle fitnessbranche stiger fortsat og tæller 800 fitnesscentre med i alt ca. 950.000 medlemmer. Langt de fleste virksomheder har 2-3 fuldtidsansatte og mellem 5 og 100 timeansatte pr. center. Det anslås, at omkring 7000 medarbejdere har hel- eller deltidsansættelse i fitnesssektoren. Ifølge Danmarks statistik er der i 2017 i gennemsnit 1.729 fuldtidsbeskæftigede lønmodtagere i fitnessbranchen.

Medarbejderne på arbejdspladserne inden for jobområdet

Kernekompetererne for medarbejderne på arbejdspladserne inden for jobområdet er således en kombination af de merkantile og idrætsfaglige kompetencer. Mange medarbejdere skal kunne agere i helheder fra vejledning, træning og præstationsoptimering til administration, medlemsservice og udvikling og gennemførelse af sportsarrangementer og -events.

Medarbejderne i branchen, der arbejder med træning og instruktion, fx inden for fitness, håndbold, svømning og golf, er ofte personer, der selv har dyrket denne idrætsgren, og som via egen interesse er fortsat som instruktører. De har ofte sportsfaglige kompetencer fra flere års erfaring, men ikke

nødvendigvis trænerfaglig uddannelse og kompetencer til at varetage den medlemservice, som de oplevelsesorienterede medlemmer har meget fokus på.

Hovedparten af trænere og instruktører har deltaget i de kurser branchen eller foreningen tilbyder. Nogle arbejdspladser har medarbejdere tilknyttet, der har der har en kortere erhvervsuddannelse inden for området. Idet fitness- og sportsbranchen er under stor udvikling med jævnlig introduktion af mange nye træningsformer til det danske marked, udgør denne gruppe en betydningsfuld del af udviklingsmålgruppen. I flere virksomheder findes også medarbejdere med en længerevarende uddannelse i idræt, pædagogik, fysioterapi, som ikke er en del af udviklingsgruppen.

Statistikker over køn- og aldersfordeling i branchen er stærkt begrænsede. De administrative og instruktørfaglige opgaver udøves af begge køn. Der er dog en tendens til at arbejdsfunktioner, hvor udstrækning og mobilitet indgår, fx yoga og pilates, overvejende udføres af kvinder.

Arbejdsorganisering på arbejdspladserne inden for jobområdet

Arbejdsorganiseringen inden for jobområdet har store variationer. En stor del af medarbejderne i de fleste klubber og foreninger er ansat på deltid. I de ikke-kommercielle idrætsforeninger, halv-professionelle klubber er der en tendens til, at traditionen for anvendelse af frivillig arbejdskraft suppleres med flere deltids- og fastansættelser i takt med at tildeling af færre tipsmidler og stigende anvendelse af eksterne finansieringskilder. Professionaliseringen påvirker også andre klubformer, hvor udnyttelse af branchens oplevelsesøkonomiske potentiale medfører større økonomi og i nogle tilfælde mere fast personale.

Større foreninger, klubber og kæder (fitnesskæder og hoteller) har ofte centraliseret de merkantile funktioner såsom salg, PR, sponsoraftaler, kontrakter, løn, økonomi. Medarbejderne i de enkelte centre tager sig af de repræsentative og ledelsesmæssige funktioner, under instruktion fra hovedkontoret.

I større klubber kan medarbejderne indgå i teams i planlægning og udvikling af events og tilbud til sportsarrangementer og træning for eksterne partnere, for eksempel kommuner og andre virksomheder. Der findes også mange enkeltmandsvirksomheder, hvor ejeren arbejder alene eller trækker på sit netværk.

Beskrivelse af de tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer

Medlemsadministration i sportsvirksomheder

Kort beskrivelse af kompetencen og dens anvendelse i jobområdet

Medlemsadministration udøves på tværs af hele sportssektoren og kompetencen karakteriseres ved varetagelse af interne og eksterne servicefunktioner inden for et sportscenters medlems- og kundeservice. Kompetencen udøves som en sekundær funktion af medarbejdere, der som primær arbejdsfunktion har træning. I flere tilfælde er funktionen integreret i en stilling som fitnessguide, der både omfatter medlemservice og salg samt rådgivning inden for træning. Således omfatter medarbejderens funktion kontakt til medlemmer og kunder i forbindelse med registrering, betaling, booking af baner og træningstimer samt personligt salg og udarbejdelse af tilbud ud fra grundlæggende kendskab til centrets ydelser. I sit arbejde tager medarbejderen udgangspunkt i centrets servicekoncept, kvalitetskrav og interne procedurer.

Kommunikation, både mundtligt og skriftligt i et nuanceret sprog er en væsentlig kompetence i kontakten til medlemmerne. Kommunikationen skal kunne nuanceres i forhold til situation og kommunikationskanal. Medarbejderen skal kunne anvende forskellige teorier til at håndtere konflikter og kunne tilpasse sit sprog til det enkelte medlem og den enkelte situation. Som sportsvirksomhedens ansigt udadtil bidrager medarbejderen med sin kommunikation til at tiltrække nye medlemmer, til medlemsfastholdelse samt opbygning af gode relationer og netværk.

I sin kontakt til eksterne samarbejdspartnere, for eksempel kommunale aktører og sponsorer varetager medarbejderen kontakten professionelt og formidler informationer videre til relevante parter.

Teknologi og arbejdsorganisering

I funktionen indgår kendskab til fagspecifikke administrative IT-systemer og digitale medier brugt i markedsføringsammenhæng. Desuden indgår grundlæggende kendskab til eksisterende træningsfaciliteters funktion og anvendelse. Medarbejderen arbejder ofte sammen med de instruktører, trænere og udviklere af træningstilbud, der er tilknyttet centret/klubben.

Særlige kvalifikationskrav, som er en forudsætning for udførelsen af jobbet, f.eks. certifikatkrav

Flere kommercielle centre søger medarbejdere med kvalifikationer inden for IT, marketing og administration.

Kompetencens udbredelse på arbejdspladser i jobområdet

Jobfunktionen findes over alt i branchen og kompetencen kan være integreret i andre jobfunktioner, fx instruktør og træner.

Beskrivelse af de tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer

Træning og coaching i idrætsklubber, fitnesscentre m.fl.

Kort beskrivelse af kompetencen og dens anvendelse i jobområdet

Træning og coaching er en pædagogisk/kommunikativ kernekompetence, der udøves på tværs af branchen - i foreninger, idrætsklubber, kommercielle fitnesscentre og på sportshoteller, indendørs og udendørs, ud fra en grundlæggende forståelse af træningsformål, motivation og deltagerens forudsætninger for træning. Der tages udgangspunkt i deltagerens forudsætninger og motivation for træning og det individuelle eller holdbestemte træningsmål, som er defineret af deltageren selv eller af andre, fx klubben. Træning kan være målrettet enkeltpersoner som personlig træning eller mod træning af hold.

I træning og coaching tages der udgangspunkt i viden om anatomi og fysiologi, viden om forskellige træningsformer og træningslære generelt svarende til niveauet for fysisk træner på erhvervsskolernes fitnessuddannelse. Ved træningslære forstås, at mennesket er en helhed, og at træning skal ses i et helhedsperspektiv, hvor både fysiske, psykiske og sociale faktorer indgår. Især i forhold til coaching - en til en-træning - spiller medarbejderens baggrundsviden inden for psykologi og pædagogik en vigtig rolle. For at optimere træningsmålgruppens præstationer er viden om ernæring, kosttilskud og andre præstationsfremmende midler af afgørende betydning.

Træningskompetencen omfatter ikke alene arbejdet med de idrætsvante og motiverede medlemmer, men også de idrætsuvante grupper, fx ældre, indvandrerkvinder, sygedagpengemodtagere, børn og voksne med nedsat funktionsevne. I forhold til de sidstnævnte grupper omfatter arbejdet ikke behandling, men træning alene evt. ud fra konkrete anbefalinger fra fysioterapeuter, kiropraktikere el.lign. professioner, der ikke er omfattet af denne kompetencebeskrivelse.

For at arbejde med de idrætsuvante grupper kræver det at medarbejderne har særligt fokus på motivationen for aktiviteten, ligesom forståelse for kulturelle forskelle og udøvelse af særlig omsorg kan være afgørende for fastholdelse af den målgruppe i fysisk aktivitet. Det kræver også gode kommunikative kompetencer for at holde en god kontakt til de pårørende især i forbindelse med træning af unge og udsatte grupper. Herudover kræver arbejdet med disse grupper et godt kendskab til andet sundhedspersonales arbejde og en dybdegående forståelse for anatomiske og fysiologiske principper.

Træning og coaching forudsætter grundlæggende viden om den idrætsgren kompetencen udøves i, men især en til en-træning og personlig træning kræves dybdegående viden om arbejdsfysiologi og træningseffekten af forskellige træningsformer til målrettet optimering af præstationen inden for den enkelte idrætsgren.

I udøvelsen af kompetencen er medarbejderen ofte sportsvirksomhedens ansigt udadtil og agerer derfor med udgangspunkt i det gældende virksomhedskoncept og forretningsforståelse.

Teknologi og arbejdsorganisering

I funktionen indgår betjening af almindelige teknologiske hjælpemidler, der anvendes til planlægning og måling af træningseffekten, eksempelvis computerstyrede træningsmaskiner, pulsøre. Træning og

coaching foretages typisk alene, men træning og coaching af hold og særlige målgrupper fx de idrætsvante grupper, kan kræve samarbejde med hjælpetrænere og andre personalegrupper både i klubben og udenfor.

Særlige kvalifikationskrav, som er en forudsætning for udførelsen af jobbet, f.eks. certifikatkrav

Langt de fleste kommercielle fitnesscentre har krav om uddannelse eller certificering inden for personlig træning, coaching eller instruktion. Kravene til uddannelsesniveau er varierende fra virksomhed til virksomhed.

Kompetencens udbredelse på arbejdspladser i jobområdet

Kompetencen anvendes i sportsvirksomheder som i professionel, kommerciel eller ikke-kommerciel sammenhæng tilbyder træningsaktiviteter. Alle arbejder ikke med alle træningsformer og deltagere.

Beskrivelse af de tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer

Udvikling og gennemførelse af sportsarrangementer og -events

Kort beskrivelse af kompetencen og dens anvendelse i jobområdet

Der udvikles og gennemføres tilskuerorienterede kampe, klubmesterskaber, turneringer og sportsevents på klubbens eller foreningens hjemmebane, hvor træneren deltager i kreativ idé- og konceptudvikling af disse sportsarrangementer og -events, samt udfører administrative opgaver i forbindelse med planlægningen heraf.

De administrative opgaver er eksempelvis aktivitetsplanlægning, opstilling af budget, indgåelse af standardkontrakter og aftaler, sørge for forsikringer og arrangere forplejning, transport og logistik samt tage højde for myndighedskrav om sikkerhedsaspekter, samt at skaffe trænere og hjælpere til sportsbegivenheden.

Udvikling og gennemførelse af større regionale og lokale arrangementer kan medføre arbejde med sponsorer, merchandising og markedsføring, fx kontakt til lokale virksomheder og kontakt til de lokale dagblade om redaktionel omtale og annoncering.

Gennemførelse af både regionale og lokale arrangementer kræver, at der både i forhold til gæster, sponsorer og andre interessenter ydes værtskab. Væsentlige kompetencer vil være kundeservice, personlig kundebetjening, salg og konflikthåndtering.

Arbejdet med udvikling og gennemførelse af tilskuerorienterede sportsevents, kampe og andre sportsarrangementer foretages på tværs af sportssektoren og er rettet mod klubbens egne medlemmer eller som kommercielle tilbud målrettet eksterne deltagere.

Når foreningens eller klubbens egne hold eller individuelle udøvere deltager i træningslejre og udekampe skal der indgås aftaler og arrangementer i forhold hertil. De administrative opgaver kan omfatte planlægning af transport, kost og logi for spillere, budgettering, planlægning af bemanning af trænere, annoncering af kampe mm.

Med udgangspunkt i centrets eller klubbens egne faciliteter og kapaciteter kan der udvikles firmaevents målrettet eksterne deltagere eller mod klubbens egne medlemmer/venner. Det kan dreje sig om målrettede tilbud i forbindelse med anvendelse af centrets idrætsfaciliteter eller trænerkapacitet, eller som pakketilbud på baggrund af centrets eksisterende ydelser.

Teknologi og arbejdsorganisering

Det særlige ved udvikling og gennemførelse af sportsarrangementer og -events er, at en del medarbejdere har periodeansættelser, op til en event, fx landsstævne, nationalt mesterskab mv. hvorefter ansættelsen typisk vil ophøre. En forening/klub kan således øge antallet af medarbejdere op til et arrangement eller klare sig ved mobilisering af eksisterende medarbejdere.

Særlige kvalifikationskrav, som er en forudsætning for udførelsen af jobbet, f.eks. certifikatkrav

Ingen.

Kompetencens udbredelse på arbejdspladser i jobområdet

Kompetencen anvendes hos de kommercielle og ikke-kommercielle (foreningsbaserede) udbydere af sports- og idrætsaktiviteter, fitness- og golfcentre samt virksomheder der har erfaring med firma- og familieidræt, fx Lalandia. Kompetencen anvendes også hos klubber og foreninger, i forbindelse med afholdelse af kampe og planlægning af træningslejre. Medarbejderen arbejder ofte sammen med de instruktører, trænere og udviklere af træningstilbud, der er tilknyttet centret/klubben.